

AMMATTITAITOJA
YHDESSÄ

KARRIÄR- HANDLEDNING FÖR STUDERANDE

Guide för att stödja den studerandes
karriärplanering på arbetsplatser
och läroanstalter

TSL Kiipu!a*

Europeiska unionen
Europeiska socialfonden

Hävkraft
från EU
2014–2020

Närings-, trafik- och
miljöcentralen

Karriärhandledning för studerande på arbetsplatsen

För den studerande är förankring i arbetslivet ett viktigt steg i den professionella utvecklingen. Det är bara en arbetsplats som kan ge en realistisk bild av arbetslivet och det egna yrket. Arbetsgivaren kan bidra till den studerandes förankring i arbetslivet genom att erbjuda en uppmuntrande erfarenhet.

Syftet med utbildning som ordnas på en arbetsplats är ofta sysselsättning eller fortsatta studier. Ungdomar och de som byter bransch har inte ännu har erfarenhet av arbetslivet i branschen. Därför stöder framgångsrikt lärande i arbetslivet karriärutvecklingen för de som tar en examen i branschen.

I den här guiden har olika tips sammanställts till stöd för karriärplaneringen för studerande på arbetsplatser och läroanstalter.

PUK lägger grunden för studierna

PUK är en förkortning av den studerandes personliga utvecklingsplan för kunnandet. Utarbetandet av planen handlar om personlig anpassning av studierna. Den personliga tillämpningen möjliggör individuella och flexibla studievägar samt planering av handledning och stöd till stöd för dessa.

- PUK utarbetas genast när studierna inleds.
- Vanligtvis är det läraren som utarbetar planen tillsammans med den studerande.
- En arbetsgivarrepresentant deltar i arbetet med PUK i den utsträckning som planen gäller utbildning som ordnas på arbetsplatsen.
- Arbetsuppgifterna ska planeras så att den studerande ges möjlighet att lära sig det som krävs för examen.
- I planen antecknas vilken examensdel utbildningen på arbetsplatsen gäller.
- I planen ska man också ange målen för och innehållet i den utbildning som ordnas på arbetsplatsen samt yrkesprovet, det vill säga hur kunnandet ska påvisas på arbetsplatsen.
- I PUK anges en tidsfrist, inom vilken studierna ska avläggas. Tidsfristen är preliminär och kan vid behov förlängas eller förkortas.
- Målen för studierna ska i PUK beskrivas enligt den aktuella situationen, och planen ska därför uppdateras vid behov.
- I PUK anges en ansvarig arbetsplatshandledare och en reservhandledare.
- Också behov av särskilt stöd för den studerande ska tas upp i planen.

Karriärplanering och personlig utvecklingsplan för kunnandet

Alla handledare och lärare som handleder studerande har i uppgift att ge karriärvägledning. Med karriärvägledning avses målinriktning och stöd för den studerandes karriär eller fortsatta studier. Målen skrivs in i den personliga utvecklingsplanen för kunnandet.

Det är lärarens uppgift att hjälpa den studerande uppnå dessa mål i enlighet med PUK. Vid behov uppdateras PUK så att den bättre motsvarar den studerandes personliga karriärväg. Karriärdiskussioner som förs mellan arbetsplatsen, läroanstalten och den studerande bidrar till att utkristallisera mål för den studerande.

I den karriärplan som skrivs in i PUK

ingå planer för fortsatta studier, för övergången till arbetslivet eller för karriären.

I karriärplanen beaktas också behovet av kompetensutveckling med avseende på arbetslivet, så att de studerandes kompetens motsvarar arbetslivets behov och främjar sysselsättningen.

Mötet mellan arbetsplats och studerande

Läroanstalten och arbetsplatsen kan diskutera vilka förhandskunskaper den studerande bör ha. Då får läraren en realistisk uppfattning om i vilket skede av studierna den studerande bör utföra vissa examensdelar på arbetsplatsen. Arbetsgivaren kan för sin del påverka vilka färdigheter de studerande har när de kommer till arbetsplatsen för att studera.

Inom lärande i arbetslivet utför studerande vanligtvis olika perioder på olika arbetsplatser. Den PUK som utarbetats i början av studierna uppdateras vid behov av läraren tillsammans med en företrädare för arbetslivet om målen för eller innehållet i studierna behöver preciseras.

När den studerandes kunnande är tillräckligt, skrivs en plan in i PUK för övergången till arbetslivet. I detta skede deltar företrädaren för arbetslivet tillsammans med läraren och den studerande i planeringen av perioden för lärande i arbete.

Den studerande bör alltid besöka den blivande arbetsplats redan innan utbildningsperioden inleds. Om den studerande inte har erfarenhet av arbetsintervjuer kan man i samband med besöket exempelvis ordna en simulerad arbetsintervju på arbetsplatsen.

” *Det lönar sig att berätta uppmuntrande men realistiskt för den studerande om branscher där det råder brist på arbetskraft. Felaktiga eller föråldrade uppfattningar om ett arbete kan lägga hinder i vägen för att någon ska söka sig till branschen.*

Vid många läroanstalter har karriärevenemang ordnats till stöd för de studerandes kopplingar till arbetslivet och för arbetsgivarnas rekryteringsarbete. En arbetsgivare kan till exempel också ordna besök på arbetsplatsen i samarbete med läroanstalten.

Flexibelt lärande, smidigt inträde i arbetslivet

Lärande i arbete sker med utbildnings- eller läroavtal. Utbildningsavtal är det typiska i början av studierna. När den studerande förvärvat en del kunskaper, kan också ett läroavtal vara ett alternativ. Valet är flexibelt och läraren bedömer tillsammans med den studerande vad som gagnar den studerande mest just då.

Om den studerande verkar lämplig för företaget, kan ett läroavtal erbjudas för att förbinda den studerande till arbetsplatsen när hen har tillräcklig kompetens.

Utbildnings- och läroavtal

- Ett utbildningsavtal är ett utmärkt sätt att lära känna den studerande och bedöma hans lämplighet som medarbetare.
- Ett läroavtal kan flexibelt slutas exempelvis för en sommar. Arbetsgivaren kan också enkelt komplettera befintliga anställdas kompetens genom läroavtal.
- Vid sidan om läroavtalet ska det också alltid finnas ett skriftligt arbetsavtal.

Karriärhandledning hjälper att hitta rätt

Sysselsättningsmöjligheterna ska beaktas redan i studieskedet. Det lönar sig att diskutera sysselsättningsmöjligheterna på arbetsplatsen, eftersom den studerande kan vara nervös inför jobbsökningen.

På arbetsplatsen finns den mest aktuella informationen om särskilda krav i branschen. Därför är det ett utmärkt tillfälle att under perioder av lärande i arbetet bedöma den studerandes lämplighet för branschen. Det är också lättast att identifiera sin egna styrkor när man befinner sig i arbetslivet.

Om den studerande inte känner sig hemma branschen, ska hen diskutera med läraren. I sådana situationer diskuterar läraren och den studerande branschbyte eller möjligheten att inkludera delar av en examen från en annan bransch i studierna. Läraren uppdaterar PUK tillsammans med den studerande. Ibland kan lite extra uppmuntran eller uppmärksammande av behov av särskilt stöd räcka.

Jämställdhet och jämlikhet

Läraren ska beakta jämställdheten och jämlikheten vid förhandlingar om utbildnings- och läroavtalsplatser med arbetsgivare. Den studerandes egenskaper får inte påverka arbetsgivarens val av studerande, och alla studerande ska behandlas jämlikt.

Karriärhandledning under studierna

Karriärhandledning handlar om studentorienterade verksamhet, där läraren stöttar, hjälper med planeringen, ger nya impulser och erbjuder pålitlig information. Också studiehandedare och den övriga personalen vid läroanstalten finns som stöd. Vid vissa läroanstalter har de studerande även tillgång till experter på karriärhandledning.

Syftet med karriärhandledningen är att realistiskt och uppmuntrande bemöta de studerandes frågor och karriärdömmar. Det kan också handla om att göra upp dokument för arbetssökning eller kartlägga arbetsplatser.

Det är bra om läraren känner till rekryteringsläget och rekryteringspraxis vid företagen. Detta bidrar till att vägar in i arbetslivet uppstår redan vid läroanstalten.

Företrädaren för en arbetsplats är till god hjälp vid karriärplanering om den studerande tydligt vill rikta in sig på någon viss bransch eller arbetsplats. Också erfarna kollegors uppmuntran och tips är viktiga för att unga studerande och de som byter bransch ska få grepp om framtida sysselsättningsmöjligheter.

Karriärhandledning handlar om att läraren stöttar, hjälper med planeringen, ger nya impulser och erbjuder pålitlig information.

Tydliga mål på arbetsplatsen

- Den studerande kommer till arbetsplatsen för att lära sig. Agera fördomsfritt och ge den bästa möjliga uppmuntran och handledning. En motiverad studerande blir ett motiverat proffs.
- Tveka inte att föra sommarjobb eller tillfälliga jobb på tal. Den studerande kanske inte vågar eller kan ta upp saken.
- Berätta för den studerande om situationen i branschen och om rekryteringspraxis på arbetsplatsen.
- Kom ihåg att tillfälliga jobb är ett bra sätt att locka studerande i slutskedet av sina studier till arbetsplatsen.

Tips för karriärvägledning

Till arbetsgivaren

- Bemöt den studerande som ett framtida proffs.
- Öka svårighetsgraden i uppgifterna allteftersom den studerandes kunnskap ökar. Utbildningsavtal kan bytas till läroavtal eller vice versa, allteftersom den studerandes behov.
- Skriv en rekommendation till den studerande i samband med återkopplingen på utbildnings- eller läroavtalsperioden.
- Ge den studerande möjligheter till arbete redan under hans studier. Det är ett utmärkt sätt att förankra den studerande som en möjlig framtida medarbetare.
- Om du vill rekrytera den studerande avtalar du med hen och hans lärare om en smidig övergång till arbetslivet.
- Beakta studerande som varit vid företaget vid eventuell framtida rekrytering.
- Kommunicera öppet och berätta om det inte finns lediga arbetsplatser.
- Kontakta läroanstalten i god tid om du observerar rekryteringsbehov. Vid läroanstalten finns det lärare som specialiserat sig på arbetslivs-samarbete och enheter för arbetslivstjänster. Dessa erbjuder stöd för uppgiften.

Bemöt den studerande som ett framtida proffs. Visa uppriktigt intresse.

Till läraren

- Visa uppriktigt intresse för den studerandes situation.
- Kartlägg den studerandes karriärmål och bedöm tillsammans hur realistiska de är.
- Ge stöd för förvärvande av information om arbetslivet.
- Omformulera den studerandes önskemål till konkreta studie- och karriärmål.
- Hjälプ den studerande att göra upp de dokument som behövs för att söka arbete, förbereda sig för arbetsökningen och presentera sin kompetens.
- Ordna besök på arbetsplatser eller bjud in potentiella arbetsgivare till skolan.

Till arbetsplats- handledaren

- Uppmuntra den studerande i hans studier och professionella utveckling.
- Diskutera med den studerande om målen och bidra till att klargöra dem.
- Berätta hur studerande brukar gå från lärlingar till medarbetare på arbetsplatser.
- Delta i uppdateringen av PUK till den del som den handlar om utbildning som ordnas på en arbetsplats. Du kan också stödja läraren när hen tillsammans med den studerande utarbetar en plan i PUK för övergången till arbetslivet.

***För den studerande är förankring
i arbetslivet ett viktigt steg
i den professionella utvecklingen.
Det är bara en arbetsplats som
kan ge en realistisk bild av
arbetslivet och det egna yrket.***

***I den här guiden har olika tips
sammanställts till stöd för
karriärplanering för studerande på
arbetsplatser och läroanstalter.***

» ammattitaitoayhdessa.fi

f /ammattitaitoayhdessa

I samarbete

TSL
Arbetarnas
Bildningsförbund rf

Kiipu!a

Arbetshälsoinstitutet

JHL

PAM
Palvelualojen
ammattiliitto
Servicefacket

**Industri
facket**

FFC

Työväen Sivistysliitto TSL • Arbetarnas Bildningsförbund ABF
Broholmsgatan 18-20 A, 00530 Helsingfors • tsl.fi